

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ

Kemal Gözler, *Hukukun Genel Teorisine Giriş: Hukuk Normlarının Geçerliliği ve Yorumu Sorunu*, Bursa, Ekin, 2. Baskı, 2023, XIV+250 s. (www.anayasa.gen.tr/hgtg.htm).

Elinizde tuttuğunuz bu kitap, ilk baskısı 1998 yılında Ankara’da US-A Yayıncılık’tan çıkmış olan *Hukukun Genel Teorisine Giriş* başlıklı kitabımın ikinci baskısıdır.

1998’den bu yana tam 25 yıl geçti.

Şüphesiz bir kitabın çeyrek asırda ikinci baskı yapması bir başarı sayılamaz. Ancak bu kitabın benim için değeri bir başka. Bu kitap benim için çok özel bir kitap. Bu kitap benim Türkiye’de yayınlanan ilk kitabım. Türk doktrininde bu kitapla tanınmaya başladım.

Bu kitabın birinci baskısı 25 yılda tükense de, bu kitap az sayıda satılmış olsa da, Türk doktrininde bir boşluğu belli ölçüde de olsa doldurdu. Bugün Türkiye’de hukukun genel teorisi alanında çalışan meslektaşlarımızın bir kısmı, hukukun genel teorisinin maddî varlık, normatiflik, hukukilik, geçerlilik, etkililik, adillik gibi bazı kavramlarını bu kitaptan öğrendiklerini söylüyorlar. Kitap, bu 25 yıl boyunca Türk literatüründe az ya da çok atıf da aldı.

Yardımcı doçentlik kadrosuna ilk defa Ağustos 1997’de atandım. Öğretim üyesi olarak ilk yayınladığım kitap, Nisan 1998’de bu kitap olmuştur. Öğretim üyeliği kariyerimde ilk kitabımın bu kitap olması çok da isabetli olmuş. Böylece bir hukukçunun çalışmalarında ihtiyacı olan teorik kavramları bu kitapta hakkıyla inceleme ve açıklama imkanına elde ettim. Vakiya, bu kitapta incelediğim kavramlar ve oluşturduğum teorik çerçeve, bana diğer çalışmalarımda da rehberlik etti.

Hukukun anayasa ve idare hukuku gibi diğer alanlarında yaptığım çalışmalarda karşılaştığım problemleri, hep bu kitapta incelediğim kavramların ve geliştirdiğim teorik çerçevenin ışığında çözmeye çalıştım. Bu da bütün çalışmalarıma teorik ve metodolojik bir tutarlılık ve kolaylık getirdi. Anayasa ve idare hukuku kitaplarım eğer Türk doktrininde bir etki yaratmışsa, bu etki, söz konusu kitaplarımın temelinde elinizde tuttuğunuz *Hukukun Genel Teorisine Giriş* başlıklı bu kitabın

bulunmasındandır. Hukukun genel teorisi kavramlarına hâkim olmasaydım, anayasa ve idare hukuku kitaplarım ve makalelerim şu an doğrudukları etkiyi doğuramayabilirdi.

Özetle 1998 sonrası yayınladığım bütün kitap ve makalelerim, teorik temelleri ve metodolojik bakış açıları bakımından elinizde tuttuğunuz bu kitaba borçludurlar.

İyi ki önce bu kitabı yazmış; iyi ki önce hukukun genel teorisi kavramlarını sindirmişim; iyi ki anayasa ve idare hukuku çalışmadan önce hukukun genel teorisi alanında kendi teorimi, kendi bakış açımı oturtmuşum. Bu şekilde hukuk yazarlığına doğru bir yerden başlamak-tan dolayı kendimi çok şanslı addediyorum.

* * *

Bu kitabı 1998’de yayınladığımda 32 yaşında idim. 32 yaş bir akademisyen için herhâlde gençlik yaşı olarak kabul edilebilir. Yani bu kitap benim bir *oeuvre de jeunesse*’im olarak görülebilir.

Elinizde tuttuğunuz bu ikinci baskıda da bu kitabın bir *oeuvre de jeunesse* olarak kalmasını istedim. O nedenle ona esas itibarıyla dokunmadım. Bu ikinci baskı, birinci baskının çok büyük ölçüde bir tıpkı baskısıdır. İçeriğe asla dokunmadım. Bugün içerik olarak farklı düşündüğüm bir iki nokta olsa da onlarda da bir değişikliğe gitmedim. İstedim ki, bu kitap benim 32 yaşındaki düşünce sistemimi olduğu gibi yansıtın.

1998’den beri hukukun genel teorisi gerek dünyada, gerekse bizde gelişimine devam etti. Bu alanda yeni eserler yayınlandı. Günümüzde Türkiye’de de hukukun genel teorisi literatürü, 1998’de yazdığım kadar fakir değil. Dolayısıyla bugün, bu kitapta yazılan konular, güncel yerli ve yabancı literatür doğrultusunda zenginleştirilerek ve geliştirilerek tekrar yazılabilirdi. Ben yukarıda açıkladığım sebeple bunu yapmadım. Elinizde tuttuğunuz bu ikinci baskı, birinci baskı gibi, hukukun genel teorisi alanında 1998 öncesi literatürü yansıtır.

İkinci baskıda sadece yazım yanlışları gibi bazı yanlışları düzelttim. Diğer yandan atıf usûlleri bakımından bugün yanlış olarak gördüğüm bazı hususları da değiştirdim. Örneğin birinci baskıda Fransızca kitapların künye bilgilerini verirken kullandığım *vol., édition, sous la direction de* gibi ibarelerin yerlerine bu kitapta bunların Türkçe karşılıklarını kullandım. Çünkü Türkçe bir kitapta atıflarda künye bilgilerinin, yazar adı, kitap başlıkları, yayınevi isimleri dışında Türkçe verilmesi gerektiği kanısındayım. Bunun sebeplerini *Altınt ve Atıf Usûlleri* (Bursa, Ekin, 2023, s.963-965) başlıklı kitabımda et-

raflica açıkladım. 1998'deki birinci baskının dizgisi ve sayfa düzenini de ben yapmıştım. Elinizde tuttuğunuz bu ikinci baskıda dizgi ve sayfa düzenine ilişkin olarak, paragraflar arasında 6 nokta boşluk vermek ve dipnot paragraflarını da asılı paragraf biçimine dönüştürmekten başka bir değişiklik yapmadım.

* * *

Birinci baskının diline ve üslûbuna da dokunmadım. 25 yılda üslûbunun çok da değişmediğini gördüm. Kelime tercihi bakımından bazı küçük farklılıklar gözlemledim. Bugün artık kullanmadığım bazı kelimeleri ilk baskıda kullandığımı fark ettim. 1998 deki durumu yansıtmaları için bu kelimelere de dokunmadım.

İlk baskıdaki imlâya da bilerek dokunmadım. Örneğin 1998'de “nispet i”lerini düzeltme işareti, yani şapka koymadan yazıyordum. Sonraki yıllarda nispet i'lerine düz ara düzeltme işareti koymaya başladım. Aynı şey bazı a ve u'lardaki düzeltme işaretleri için de geçerli. Hangisi daha doğrudur; onu bilemiyorum. Ama bu benim bilinçli bir tercihim değil. Zamanla öyle bir ihtiyaç hissetmişim.

* * *

Birinci baskının bölüm planına da dokunmadım. Kitap iki kısımdan oluşuyor. Birinci kısım kendi içinde altı bölüme, ikinci kısım da kendi içinde iki bölüme ayrılmış. İkinci kısımdaki bölümler de tekrar birden başlatılarak numaralandırılmış. Daha sonraki kitaplarımda bu uygulamadan vazgeçtim. Kitaplarımı kısımlara, kısımları da kendi içinde bölümlere bölüyorsa, ikinci ve sonraki kısımlarda, bölümleri birden başlatarak değil, önceki kısımdaki son bölümden devam ettirerek numaralandırıyorum. Buna göre bu kitapta ikinci kısmın birinci bölümü, şimdi benimsediğim sisteme göre “yedinci bölüm” olarak isimlendirilmeliydi. Ama buna da dokunmadım.

* * *

Okurken görüleceği gibi bu kitapta yoğun olarak yabancı literatür kullanılmıştır. Dolayısıyla kitapta yabancı yazarlardan çeviri yoluyla yapılmış çok sayıda alıntılar vardır. Yaptığım çevirilerin bir kısmının asla sadık çeviriler olduğunu, bir kısmının ise serbest çeviriler olduğunu gördüm. Asla sadık çevirileri aynen alıntı biçiminde, yani tırnak içinde ve üç satırdan uzun iseler girintili paragraf biçiminde vermişim. Serbest çevirileri ise mealen alıntı formunda vermişim. Günümüzde yabancı literatürden yaptığım alıntıları, genellikle, mealen alıntı formunda, yani sonunda kaynağını göstermek şartıyla tırnak içine almadan veriyorum. Zira bunların büyük ölçüde serbest çeviriler olduğunu düşünüyorum. Kaldı ki, çeviri asla sadık olsa bile, bir makine tarafından yapılmadığına göre hiçbir zaman gerçek anlamda bir “aynen alıntı”

değildir ve dolayısıyla aynen alıntı formunda verilmesini gerektiren bir sebep yoktur. Belki *Hukukun Genel Teorisi Giriş*'i bugün yazsaydım, girintili paragraf biçiminde verilmiş bazı çeviri yoluyla yapılmış alıntıları ana metinde, normal paragraf içinde verirdim.

* * *

İkinci baskıda birinci baskıdan farklı olan tek şey vardır: Kitabın sonuna biri Türkçeden Fransızcaya, diğeri Fransızcadan Türkçeye olmak üzere birer *Hukukun Genel Teorisi Terimleri Sözlüğü* ekledim. Hukukun genel teorisi alanında Türkçe terminoloji henüz tam olarak oturmamıştır. Bu sözlükler, terminolojinin oturmasını yardımcı olabilir. Keza hangi Türkçe terimi hangi Fransızca terim karşılığında kullandığımı veya hangi Fransızca terimi Türkçeye nasıl çevirdiğimi merak edenler bu sözlüklere bakabilirler.

* * *

Hukukun genel teorisi, şüphesiz, hukuk biliminin en önemli temeli, hukuk biliminin evrensel özüdür. Hukukun genel teorisi, hukuk biliminin en kalıcı, en eskimeyen yanı. Genel teori, hukuk biliminin en entelektüel kısmıdır. Hep genel teori çalışmak istemişimdir. Kitap yazarlığına hukukun genel teorisiyle başlamış olsam da bunu devam ettiremedim. Meslek hayatımda anayasa ve idare hukuku çalışmak zorunda kaldım. Bunun şüphesiz pek çok nedeni var. İyi mi oldu, kötü mü oldu bilmem, ama içimde hep genel teori çalışmamanın pişmanlığı ve hüznü var.

* * *

Kitabın birinci basıksının düzeltilmesini İsmail Duru ve Serkan Bilgin yapmıştı. Kendilerine 25 yıl sonra tekrar teşekkür ediyorum. İkinci baskının düzeltilmesini de sevgili eşim Ürküş Gözler yaptı. Kendisine müteşekkirim.

10 Ekim 2023, K.G.